

СТАНОВИЩЕ

от

професор д-р Стефан Иванов Мичев, катедра „Национална сигурност“
при факултет „Информационни науки“ на Университета по библиотекознание и
информационни технологии за дисертационния труд на

Фани Марианова Караджова

на тема:

„Приносът на обединена Германия за изграждане на европейска архитектура за
сигурност и за справяне с новите рискове и предизвикателства в променящата се
международна обстановка“

за получаване на образователна и научна степен „доктор“ в област от висшето
образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална
сигурност“, научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността“

02. 09. 2019

София

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността на изследвания в дисертацията научен проблем е във от съмнение, но трябва да се отбележи, че Фани Караджова доказва актуалността и значимостта на темата, като акцентира на развитието на европейската архитектура за сигурност и ролята на обединена Германия в тези процеси. Освен това докторантката обосновава актуалността на изследването си, като посочва, че външнополитическите курсове на редица водещи европейски държави в края на XX и началото на XXI век представляват значителен интерес за изследователите, занимаващи се с изучаване на закономерностите в развитието на международните отношения.

Постигнатите резултати ни убеждават, че докторантката е навлязла в проблематиката и има точна оценка за разработките на други изследователи. Съгласен съм с представената още в увода теза на Фани Караджова, че Германия е изправена пред двойно предизвикателство – да дефинира по нов начин приоритетите и международната си роля и да намери баланс между променените условия в средата за сигурност и вътрешната готовност за справяне с нарастващия ѝ ангажимент на световната политическа сцена.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано в увод, четири глави, заключение, библиография и списък на използваните съкращения. Обемът на дисертационния труд е 301 страници, в това число 2 таблици, 12 графики и една диаграма. Прави впечатление сериозният по обем списък на литературни източниците – 483, от които 144 специализирани литературни и научни изследвания / монографии (14 – на български език и 130 – на немски и английски език), 241 статии, а също политически речи, правителствени декларации, коалиционни договори и много документи, свързани с развитието на ЕС и НАТО.

Успех за Фани Караджова и научния ръководител е формулирането на обекта и предмета на изследването. Докторантката е формулирала две основни задачи, което се отразява както на структурата, така и изложението. Както ще отбележа по-долу, това предопределя създаването на научен продукт, надхвърлящ рамките на докторска дисертация. Трябва да се подчертая, че е налице единство между целите, задачите на изследването и постигнатите резултати.

Използвана е подходяща методология и методи за научен анализ. Специално трябва да се отбележи сполучливото използване на метода „изследване на казуси“ (*case study*), с помощта на който се разглежда външната политика и политиката за сигурност на Германия и се анализира отражението им върху европейската сигурност и отбрана.

Методологията на изследването се базира на интердисциплинарен подход, при който хронологично-проблемният подход е съчетан с политически, институционален и сравнителен анализ. Много важно е, че дисертационният труд е резултат и от анализ на сериозна изворова база, включваща различни видове официални документи на евроатлантическите институции – учредителни договори, договори за изменение, заключителни документи на повечето Европейски съвети, проведени след обединението на Германия.

В първа глава на дисертацията с оглед на темата логично се разглежда обединението на Германия като начало /докторантката го определя като отправна точка/ на промяна на ролята на държавата в международните структури за сигурност. Специално подчертавам направения анализ на приноса на Германия за изграждане на европейската архитектура за сигурност. Смятам за добре формулирана и защитена тезата на докторантката, че обвързването на обединена Германия със Запада се превръща в основа за сигурност и стабилност на Европейския континент.

Общата ми оценка за съдържанието на втора глава е положителна и тя се базира върху добре аргументираната теза, че след 1998 година постепенно се налага нова насока в германската външна политика – твърдост при защитата на националните ѝ интереси. Нещо повече, докторантката определя този период като ренесанс на външната политика на Германия. Във връзка с това смятам за неубедителна тезата, че в периода 1998-2002 г. се открояват елементи, които подсказват, че в отношенията с европейските и атлантическите съюзници позициите на Германия в много случаи са двойствени и непоследователни. Според мен твърдението, че по отношение на реформите във въоръжените сили (Бундесвера) и предоставянето на военни ресурси Германия действа като „спирачка“ в европейски план не е достатъчно аргументирано.

Постигнатите резултати в първите две глави са сериозни и отговарят на изискванията за една докторска дисертация, а в трета глава доказателствата за тази

оценка се допълват с авторски принос при анализа на съвременните рискове за сигурността и алтернативите пред външната политика и политиката за сигурност на Германия.

Както в тази глава, така и в следващата подходът на докторантката може да се определи като интердисциплинарен, а постигнатите резултати са доказателство за аналитичните способности на Фани Караджова. Докторантката успява да систематизира и синтезира най-важното в своето изследване и всяка глава сполучливо завършва с изводи.

3. Характеристика на приносите в дисертационния труд

Справката за научните приноси отразява постиженията на Фани Караджова. Те сполучливо са разделени на научни и приложни. Според мен обаче те се нуждаят от редакция, за да се акцентира именно на приносния момент, а не на описанието на постигнатите резултати. Това в най-голяма степен се отнася до третия научноприложен принос.

4. Критични бележки и препоръки

Освен за необходимостта от прецизиране на приносите, другата ми критична бележка се отнася до обособяването на четвърта глава. Без да поставям под съмнение сериозността на анализа и постигнатите резултати, все пак смятам, че разделянето на трета и четвърта глава е изкуствено. Споменавам това само с оглед на основната ми препоръка - резултатите от изследването да получат необходимата публичност и чрез издаването на монографичен труд.

5. Оценка за автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията. Той е самостоятелно произведение, в което са представени изчерпателно основните постижения в дисертационния труд.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд на Фани Караджова отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Давам положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Приносът на обединена Германия за изграждане на европейска архитектура за сигурност и за справяне с новите рискове и предизвикателства в променящата се международна

обстановка“ и съм съгласен Фани Марианова Караджова да получи образователна и научна степен „доктор“ в област от висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността“

Изготвил становището:

(проф. д-р Стефан Мичев)